СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 83. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 12-го квітня 1939. No. 83. Jersey City, N. J., Wednesday, April 12, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ ПОВЕРНУВ ДО ВАШИНҐТОНУ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт перервав свої дальші вакації в Ворм Спрінґс, Джорджія, і повернув до Вашинґтону. Коли прощався з мешканцями Джорджії, то їм заявив, що коли не вибухне війна, в осені він знов там прибуде. В столиці президент застав велике напруження. Всі говорять про велику можливість вибуху війни в Европі. Страх перед війною заставляє деякі европейські капітали втікати до Америки. Тим вони спричинюють непотрібний натиск на звишку цін. Военна горячка також зле відбивається на цілім американськім промислі, який сам не знає, чи приспособлятись до мирного продукування, чи до военного.

ВИМІНА ВОЕННИХ МАТЕРІЯЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бирнес, в порозумінні з урядом, видвигнув плян виміни деяких продуктів, яких в Америці забагато, за ті, яких є мало, для провадження війни. На основі того пляну Америка виміняла б 2 міліони балів бавовни, а також 100 міліонів бушлів пшениці, з Анґлією, Бельґією та іншими краями, в заміну за ґуму і цину, якої в Америці обмаль. Ці продукти лежалиб в маґазинах непорушно аж до вибуху війни.

ХОЧУТЬ ВІЛЬНОЇ РУКИ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Питмен, голова сенатського комітету заграничних справ, хоче перепровадити в конґресі такий закон, який давав би президентові вільну руку в заграничних справах. Проєкт, щоб Америка торгувала зо всіми на випадок війни, і продавала за готівку кожному, хто лиш до неї зголоситься, добрий у відношенні до Европи. Бо Німеччина, яку на випадок війни блькуватиме Англія, всеодно з тої пропозиції не скористає. Зате той проект не дуже добрий у відношенні до Тихого океану і Японії. Остання моґлаб скористати з того і справді купувати в Америці за готівку такі военні продукти, які їй потрібні. Супроти цього Питмен хоче внести такий проєкт, який не означував би нічого точно, а давав у всьому повне право президентові рішати в кожнім окремім випадку. Той проєкт мав би ґарну назву і називавсяб „Мировий Акт на 1939".

ВІДТЯГНУЛИ НОМІНАЦІЮ ЕМЛІЯ.

ВАШИНҐТОН. — Внаслідок гострого спротиву конґресу, президент Рузвелт мусів відтягнути номінацію Томаса Емлія на члена міжстейтової торговельної комісії. Емлієві доказали, що він є комуніст і що навіть писав книжки звернені проти теперішнього американського суспільного устрою.

ЩЕ ОДИН СУДДЯ ПІД СУДОМ.

НЮ ЙОРК. — Лава присяглих признала винуватим суддю Мартина за перекупства. Спеціяльний прокуратор Еймин доказав Мартинові, що той узяв хабаря у висоті $1,000 від одного лікаря, що поповнив неправне поронення. Крім того Мартин є під замітом іншого хабарництва. Еймин заявив, що незадовго опиняться під судом ще інші судді, за подібні злочини.

ВИЧИЩУЮТЬ ҐЕНҐСТЕРСТВО.

НЮ ЙОРК. — Бувший спільник ґенґстера Аль Капоного, Джан Торіо, притиснений властями остаточно признався, що він ховався із заплаченням своїх доходових податків. Супроти цього Торієві грозить велика грошева і тюремна кара до висоти чотирьох літ.

ПЕРШИЙ РАЗ ОСВІТИЛИ СВІТОВУ ВИСТАВУ.

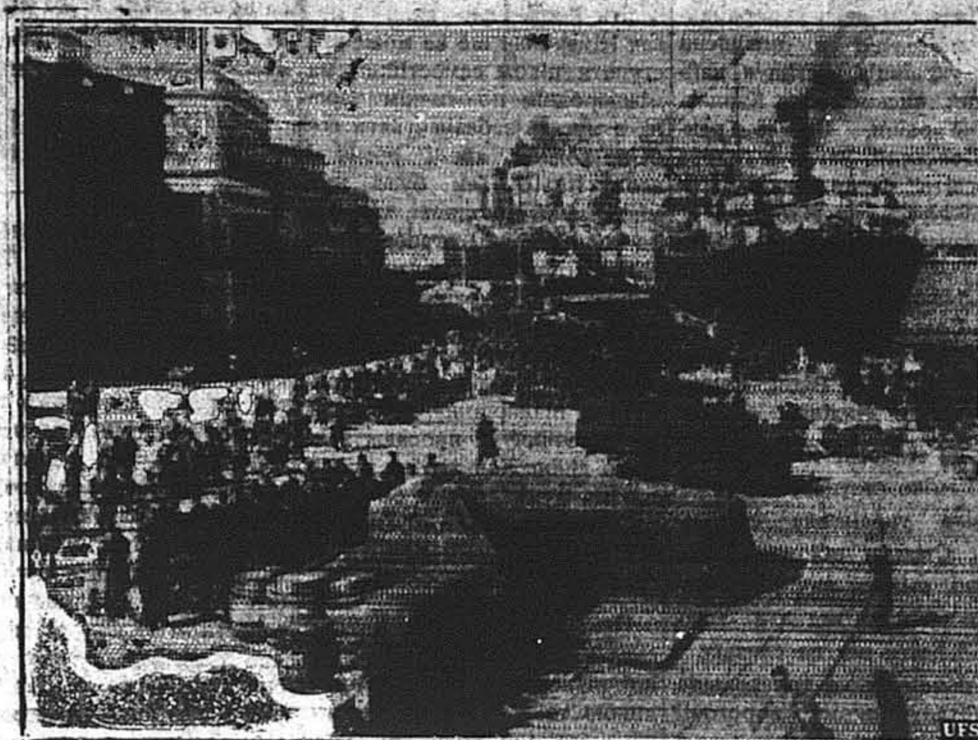
НЮ ЙОРК. — Перший раз для проби освітили площу світової вистави повними, ріжнокольоровими світлами. Проба вийшла надзвичайно гарно. Ціла площа враз з будинками виходила немов якась фантастична казка.

ЛЕТУНСЬКА ПОЧТА ПОНАД АТЛЯНТИК.

ВАШИНҐТОН. — „Всеамериканська летунська система", зробила подання до Вашинґтону про дозвіл возити літаком до Европи почту. Літаки курсувалиб кожного тижня впродовж цілого року. Представник компанії заявив, що їх літаки вже готові від нині розпочати службу. Як тільки компанія дістане дозвіл, то ця служба негайно буде впроваджена в життя.

ПРИПИНЕННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ ПРОПАҐАНДИ В ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ.

ВЯШИНҐТОН. — Італійська пропаґанда через радіо в полудневій Америці припинилась. Італійський уряд, який висилає там спеціяльні радіові програми мав заявити, що ці радієві авдиції занадто дорогі. Але німецькі подібні авдиції в Полудневій Америці далі продовжуються.

НА ОКУПАЦІЮ АЛЬБАНІЇ.

Радіова фотографія італійських військ, як вони висідали з кораблів в альбанськім порті Дурацо на підбій Альбанії.

ПРАЦЯ КООПЕРАЦІЇ У ВИРОБНИЧІЙ ДІЛЯНЦІ.

„Кооперативна Родина" подає цікаві відомості про працю кооперації в ділянці виробництва. У 1938. р. урухомлено дві виробничі кооперативі: столярську й кафлярську. Центросоюз викупив більшість уділів у приватній спілці „Гуцульське Мистецтво". Крім цього Центросоюз набув від інж. Романюка фабрику свічок та кінчить будову фабрики мясних консерв за 120 тис. зл. Повітовий Союз у Дрогобичі відкрив виробництво мази до возів і воно добре розвивається.

ЗА СПІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ГИМНУ НА ЦВИНТАРІ.

Кремянецьке староство укарало адміністративно Олеся Ґарасевича і Галю Козубську місячним арештом за те, що вони 14. жовтня 1938. р., після традиційної панахиди на могилах вбитих 1920. року українських козаків у Кремянці на православному цвинтарі, заінтонували і співали український національний гимн. Староство закваліфікувало цей чин, як „заклуцене пожондку публічнеґо кшикем, галасем люб іншим вибрикем" (арт. 29 права про проступки). Від цього присуду засуджені внесли спротив до рівенського окружного суду. На роправі суд меншив кару обом підсудним до 25 днів арешту, з заміною по 100 зл. гривни.

СВЯТО „КАЛЕВАЛИ".

Ціла Фінляндія святкувала свято найбільшого фінського національного епосу „Калевали". У цілій Фінляндії вивісили на домах національні прапори, а перед памятником поета Ленрота відбулися патріотичні манїфестації.

Д-Р БОГДАН ГНАТЕВИЧ НА ВОЛІ.

З вязниці в Серадзі вийшов на волю д-р Богдан Гнатевич, який відбув у вязниці кару 2 літ і 6 місяців. Д-р Гнатевич — хоч стомлений побутом у вязниці — вийшов з неї здоровий на тілі й сильний на души.

„КОЛЬОНІЇ, АЛЕ НЕ ДЛЯ ЖИДІВ"!

„Ґазета Польска" з 3. січня в статті „Польські кольоніяльні домагання" пише:

„Булаб це непростима помилка, колиб ми мали позбутися якихнебудь кольоніяльних заморських можливостей в користь нового жидівського національного осідку, чи там якоїсь африканько-жидівської держави.

„Однак це не означає, щоб ми не могли виявляти зрозуміння для жидівських змагань у напрямі створення поза Европою власного державного життя.

„Однак в ніякому разі не можемо лучити власної потреби кольоній з можливостями еміґрації жидів. Кольонії потребує Польща виключно для себе й для свого народу, а не для жидів. Для тих останніх можемо впоминатися тільки про еміґраційні терени. Натомість для себе мусимо здобути власні кольонії в Африці, куди моглиб спрямуватися ті народово-польські елементи, для яких европейські рогачки є надто вузькі, або з причин від нас наразі незалежних — господарсько пасивних. Очевидно, це мусілиб бути такі терени, що відповідалиб також неминучій умовині, а саме, щоб могли заспокоїти наш голод сирівців".

ДОБРЕ ВИВАРЮЙТЕ СВИНЯЧЕ МЯСО!

Коли свиняче мясо недоварене, то небезпечно його їсти: можна ним заразитися. У свинячому мясі можуть бути або вугри, з яких в кишках людини витворюються ціпяки-солітери, або знаходяться волосники трихіни, що спричиняють у людини хворобу звану волосницею. Тож добре виварюйте або висмажуйте свиняче мясо!

ПРОВОКАЦІЙНА ПРОМОВА УКРАЇНЦЯ НА ЦВИНТАБІ".

Так називає „І.К.Ц.", ч. 68 промову ред. О. Ковалевського підчас похорону пок. Василя Сочинського в Луцьку. „Провокацію" добачує „І.К.Ц." в словах промовця: „З української землі Ти прийшов і до української землі сходиш!.."

ВОРОГ ЧИСЛО: 1.

Берлін. — Таким є тепер у німців Польща. Заповідають, що Гітлер „зробить порядок з Польщею до кінця вересня".

ТРЕТІЙ ВІДЧИТ ПРОФ. СИМПСОНА ЧЕРЕЗ РАДІО.

Сітка радіо-станцій Кенедіен Бродкестінґ Корпорейшен в західній Канаді дала у вівторок, 28 березня, третій з ряду короткий відчит проф. Дж. В. Симпсона з Саскатуну про Україну та українців п. з. „Українське питання". Відчит належав до циклю п. н. „Щиро говорячи (Френклі Спікінг). Як попередні, так і цей відчит був незвичайно цінний для українців, бо і подав деякі конечні інформації про українську справу і усунув деякі упередження. Проф. Симпсон звернув увагу на те, що мирова конференція в 1919 р. лишила нерозвязаним найбільше з питань поневолених народностей, українське питання, і що як довго це питання не буде розвязане, так довго воно буде давати причину до війни. Він звернув увагу на два роди націоналізму, націоналізм, що виходить з бажання народу порядкувати самим собою, і націоналізм, що накидає свою зверхність другим народам. Український націоналізм є націоналізмом першого рода. Що український націоналізм не є рухом штучним, на доказ взяв проф. Симпсон факт, що з народів Чехо-Словаччини українці були одинокі, що поставили збройний опір наїздникам, коли прийшло до розбору ції держави. Остаточно він вказав на потребу міжнародньої конференції для мирної розвязки українського питання.

ПОМЕР УКРАЇНСЬКИЙ ДАЛЕКОСХІДНІЙ КООПЕРАТОР.

На зеленому Клині у Харбіні помер 3-го січня ц. р. українець-кооператор Петро Іванович Горовий, бувший голова кооперативи „Чумак" у Владивостоці. Покійний записав українській кольонії в Манджурії свою парцелю з будинками, з призначенням і назвою: „Українська лічниця ім. П. І. Горового". — Горовий уродився на хуторі батьків у гадяцькому повіті, на Полтавщині.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ ПРО "ОСТАННІ ПОДІЇ": "ДО ГОРИ СЕРЦЯ!"

ЛЬВІВ. — Українська преса передруковує або передає зміст Пастирського Листа митрополита Кир Андрея, який має таку дату: „Дано у Львові в Середу Поклонів Р. Б. 1939". Пастирський Лист є звязаний з останніми подіями нашої нації. Уся його тенденція — переконати вірних, що терпіння і муки це Богом післаний іспит. Читаємо в нім між іншим таке: „Потішати кожного з Вас у Вашому горю, яке є тим самим і моїм терпінням, і потішати всіх у тих великих всенародніх терпіннях, що їх усі відчуваємо у теперішню хвилину, коли усі болієм з приводу жертвенної смерти тисяч найкращих синів нашого народу, це мій святий душпастирський обовязок. І цей обовязок хочу сьогодні виконати та принести Вам ті потіхи, які дає Христова свята Божа наука".

Вмерли як християни.

Далі говорить митрополит про те, що терпіння є нерозлучно звязане з християнським життям. „Тому не можна сумніватися, що стрільці, які у війні поклали своє життя в обороні батьківщини, виконуючи свій обовязок, або з любови до своїх рідних,— вмерли як християни, смертю своєю стали учасниками Христових мук і в небі є учасниками Христової слави . . ."

Любов і жертва важніші від — хвилевої перемоги.

Терпіння, які наш нарід переносить, це наймогутніший, найнебезпечніший, найпевніший завдаток будуччини. А про хвилеву невдачу висказується митрополит ось як: „Для війська, що за святу справу бореться з ворогом, більше надії на будуче святої справи, для якої кладуть своє молоде життя, дає гаряча любов, з якою ту жертву приносять як хвилева перемога, котрою можуть похвалитися . . ."

Не надіймося на людей, але надіймось на Бога.

„Тому скажу словами Великого Павла: „Випростуйте опущені руки і знеможені коліна". До гори серця! Як при кожній Службі Божій взиває священик: „Горі імієм сердца!" Піднесім серця до неба, дивімся на Того Всемогучого Бога, що у Своїх руках тримає долю людства, долю народів і долю кожного з нас зокрема. На Нього надіймося, Його просім помочі, до Нього йдім у всіх наших терпінях і злиднях та будьмо переконані, що будемо вислухані, бо Христос сказав: „Просіть, а дасться вам, шукайте, а знайдете, стукайте, а отвориться вам". Не надіймося на людей, така надія усе заводить, але коли надіємося на Всемогучого Бога, коли Його просимо, така надія не заводить і не заведе".

НЕМА ДОЗВОЛУ НА ДОПОМОГУ РАНЕНИМ З. К. У.

ВАРШАВА. — Усі заходи Української Парляментарної Репрезентації, щоб дістати від польського уряду дозвіл на допомогову акцію для ранених і утікачів з Карпатської України, були безуспішні. Український нарід під Польщею не має змоги дати поміч жертвам мадярського наїзду на Карпатську Україну.

КАРАЮТЬ, АРЕШТУЮТЬ, ЗАМИКАЮТЬ.

ЛЬВІВ. — На всіх українських землях під Польщею, а головно в Галичині, ґрасує польська жандармерія і переводить масові ревізії й арешти. Є повіти, де нема буквально одного молодого студента на волі. В Бережанщині припинено ввесь орґанізаційний український рух. Розпочато також цілу серію судових карних розправ у звязку з приналежністю до О.У.Н.

„ЗА ЩО МАЄМО ЖАЛЬ ДО НІМЦІВ?"

ЛЬВІВ. — Такий є заголовок вступної статті „Діла" з 26. березня. В ній читаємо на тему трагічної долі Карпатської України між іншим таке: „Поведінка німецьких офіціяльних чинників та німецької преси, підпорядкованої міністерству пропаґанди, давала безперечно підстави вірити у німецьку підтримку. Та підтримка могла припинитися, так, це правда, але спосіб, в який вона припинилася та безпосередні наслідки саме такої форми припинення німецької підтримки — були наскрізь виїмкові й в практиці для українського народу трагічні". Часопис доказує, що якби Німеччина була поступила інакше й вплинула на Мадярщину, то не булиб пролиті ріки крови.

ДОМАГАЄТЬСЯ ДЕМОБІЛІЗАЦІЇ ПОЛЬЩІ.

ЛОНДОН. — „Дейлі Експрес" подає, що Німеччина повідомила польський уряд, що вона вважає польську мобілізацію за неприязний акт і нарушення польсько-німецького договору про ненапад.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

З Канади нале ıть посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯСНЕ, ДУЖЕ ЯСНЕ!

З одної нашої громади прислано нам допис про народне свято, а разом з ним поінформовано нас, що зібрані з цеї нагоди гроші на допомогу Рідному Краєві зложено в банку, бо „ситуація помотана" і треба заждати, аж вона виясниться.

Ми не сумніваємось, що ті, що так поступили, зробили це з наскрізь ідейних міркувань, що вони чесні й патріотичні громадяни, та що бажали зробити так, щоб було добре для справи і для них, що відповідають перед тими, що ті жертви зложили. А що припускаємо, що й в інших громадах чи товариствах може таке статись, бож ми всюди люди однакові й однакові в нас думки і бажання, то це заставляє нас порушити цю справу прилюдно.

Так, наша справа дійсно „замотана", коли глядіти на те, що діється в Европі. Але коли вона нею не була? Ріжниця між минулим і теперішнім є хиба та, що давніше ми вірили більше в те, що в міжнародньому житті дійсно заважують якісь принципи, якась мораль, якась людскість і тим подібне, і на це рахували, а тепер краще пізнали, що воно так не є. І чи якась держава зветься Совєти, чи Анґлія чи Німеччина, всі вони, як бачимо, голосять дуже гарні засади, а в практиці — дбають виключно про свої власні інтереси. Усяка мораль тут ні при чому. Ось і тому наша Карпатська Україна опинилась тепер під мадярським чоботом.

Ми як нація пережили нову траґедію. Але з неї навчились дуже багато. Думаємо, що навіть так багато, що ця траґедія не тільки, що не „замотує" нічого в нашому власному національному нутрі, а навпаки — багато „розмотує". Визволення нації, та ще такої, що обіймає землю з 50 міліонами людей, не є така ясна і проста справа. Навіть тоді, коли нація визнає клич „власними силами". Не одну помилку ми в наших визвольних змаганнях зробили і не одну ще зробимо. Але приглядаючись нашій визвольній боротьбі, таки одно можна цілком справедливо ствердити: наша нація таки поступає вперед, наша справа таки пробивається у світі, а наших людей, що готові положити життя за визволення України, стає щораз більше. Чи може це неправда? І чи це не ясне, що коли у нашому змаганні, як от тепер, повстають свіжі жертви нашої боротьби, коли є сотки чи тисячі ранених і утікачів, яких життя треба ратувати, то нам в Америці треба завжди памятати на те, щоб у таких випадках негайно зложити і вислати жертву на поратунок? Бо щож кращого можемо звідси дати? Резолюції й протести ми вислали. І делеґацію можемо вислати до Вашинґтону чи деінде. І книжку можемо видати про ті міжнародні злочини, що діються над нами. Але все те наразі не поможе багато. Зате нашою матеріяльною помічю вратуємо життя нашим людям! Чи це не є ясне?

ЯК ЗАГИНУЛА КАРПАТСЬКА УКРАЇНА

(Від кореспондента „Свободи").

Недовго тішилась Карпатська Україна своєю золотою свободою. Зпочатку пішли на неї чохи з ґенералом Прхалою, потім прийшли мадяри й добили те, що залишилось живого по чехах. Мадярська жорстокість цим разом перевершила сама себе. У Хусті була така різня, якої не бувало й за давніх татарських наїздів. **За один день замордовано, застрілено й повішено 1,500 українців.** Загинув найкращий письменник Карпатської України, Василь Ґренджа-Донський. Загинув голова „Просвіти" Федір Ревай. Загинув 18-літній син відомого американського українця І. Лисюка — не знати навіть, чи сам Лисюк урятувався. Авґустин Волошин перейшов на румунську територію, Юліян Ревай сидить у Відні, Клочурак утік до Жиліни.

Як це сталось? Як це могло, як це сміло статись? питає себе ціла українська суспільність. Стільки обіцянок нам давано, стільки надій нам роблено — й це все для того, щоб завести нас на слизьке й там покинути на призволяще, на поталу дикому ворогові? Як давніше всі захоплювались могутнім німецьким вуйком і благословляли його за поміч Україні, за визволення Закарпаття, так тепер не бракує докорів на його адресу. Першим обізвався батько Волошин, який назвав поступування Німеччини в справі Карпатської України „ганебною зрадою". А за ним ідуть інші, що клеймують це поступування ще гостріше. Це природне. Та біда, що при тому забуваємо знову за те, що **міжнародня політика — річ дуже темна, часто дуже брудна.** Довкола Карпатської України міжнародня політична гра вже велась давно й **ще довго буде вестись,** бо останнє слово в цій справі ще не було сказано. Мадярщина від самого початку ставила привернення Карпатської України головною умовою свого прилучення до акції над поділом Чехословаччини. Німеччина цього їй не хотіла приобіцяти й ніколи не обіцяла, але обіцяла це їй — Італія. Приобіцяла рішучо й невідклично, **ще перед двома роками.** Німеччина противилась додержанню цеї обіцянки, але в останній хвилині мусіла уступити — не з любови до Мадярщини, а тому, що потребує Італію й мусить до її бажань прислухатись.

Мусить — бо Німеччина ще не має військової фльоти, а Італія має одну з найкращих військових фльот у цілім світі. Італійські підводні човни можуть помірятись із французькими та анґлійськими, а навіть може й їх побити. А в випадку війни Німеччина без італійської фльоти не малаб оборони проти злученої фльоти Франції та Анґлії, можливо навіть Росії. При таких умовах Німеччина ще не може виступати цілком самостійно на міжнароднім політичнім тереві, а мусить забезпечувати собі на кожнім кроці поміч і згоду Італії. Так було при мінхенській постанові, так було коли у Відні встановлялись границі між Словаччиною, Карпатською Україною та Мадярщиною. Німеччина все була за обмеженням мадярських вимог, але Італія все підтримувала Мадярщину, натискала на Німеччину й просаджувала свою лінію. Хай хто не думає, що ми думаємо тим обороняти Німеччину. Це ні, ніколи! Ми тільки хочемо глядіти на справи так, якими вони є.

Ось так загинула Карпатська Україна наслідком неповної рівноваги сил між Німеччиною та Італією. Чи це має означати, що коли ці сили краще вирівнюються, то питання Карпатської України знов прийде на порядок денний? Очевидно, бо **все,** що тепер діється й будується в Европі, має характер **тимчасовий,** перехідний, розрахований лише на коротку тривалість. **Великі, рішаючі події щойно мають прийти,** остаточний поділ Европи щойно має настати. І все це прийде незабаром, хто каже за півроку, а хто навіть вірить, що за місяць. Ось так швидко тепер крутиться колесо історії.

Та хто винагородить, хто відшкодує Карпатську Україну за її кріваві втрати? Верства нашої інтеліґенції й без того була там дуже тоненька, так що ледве вкривала товщу народньої маси. А мадяри цю верству винищили до-щенту, пляново й систематично. Винищили й ще будуть винищувати, доки їм доля судила панувати на Карпатській Україні. Бо для них нарід без інтеліґенції, без проводу — це тільки темне бидло, над яким можна знущатись без перешкоди. Так вовки, нападаючи на череду, перше всього кидаються на сторожевих псів, бо з вівцями тоді найлекше впоратись. Так і мадяри винищують на Карпатській Україні й без того нечисленних сторожів і провідників народніх, щоб тоді спокійно й довго ссати кров цілого карпато-українського народу.

На Словаччині мадяри вже справили зараз по віденськім вироку крівавий бенькет. У тих словацьких громадах, що дістались під їх владу на підставі цього вироку, вони забивали людям цвяхи в голову, розбивали дітям голови об стіни, мучили людей вогнем і залізом. Ці нащадки диких азійських горд нічого від европейської культури не навчились і залишились такими самими, як їх давні предки. Як же вони шаліли й ще шаліють на Карпатській Україні, далеко від людських очей! Страшно й подумати про ті надлюдські муки, які терплять там наші нещасні брати й сестри.

Що день відплати прийде, що буде суд і буде кара — в це мусимо вірити, бо інакше краще булоб зaритись живим головою в землю, щоб не чути скреготання власних зубів, щоб не чути власного стогону. Але хто відшкодує нещасливий, одурений і зневірений край за його кріваві втрати: хто дасть йому нових ватажків, які поведуть його до бою за нову, тепер вже певнішу й довшу свободу?

М. Сивошапка.

УЯВЛІННЯ, МРІЇ ТА ДІЙСНІСТЬ

Забагато мріємо. Забагато піддаємося уявлінням. Тому і так важко приходиться нам дуже часто переживати те, що нам приносить дійсність. Та найважніше тут те, що нятім терпить ціле наше життя. Бо раз підлетимо на небо й надіємося чудес, а другим разом спадаємо на землю і попадаємо в розпуку. І як в одному так і другому випадку не виявляємо тої рівноваги духа, без якої не можливо нам перенести ті удари, які нам завдає доля. На ту тему заговорив в львівському „Ділі" відомий і нам наш письменник В. Островський, якого повість, написана знагоди 950-ліття хрещення України, була друкована в „Свободі" минулого року.

Згаданий автор виходить з цілком слушного заложення, коли пише на вступі таке:

„В таких переломових моментах, які переживає людство сьогодні, гартуються або ломпяться характери, щезають або розвиваються ті чи інші їхні риси".

Значить, що й нам треба подбати, щоб закріплювались у нас ті риси, які скріпляють наш національний орґанізм, а позбутись того, що його ослаблює. В. Островський стверджує, що Закарпаття цілком загіпнотизувало „наших надбужанців", а пише він про настрої на Волині, Холмщині й Поліссі. Наш нарід пише він, а головно інтеліґенція, застрягли цілком у тому, що діється в Карпатській Україні. Те, що там будується українське державне життя, так захопило загал, що він забув за щоденне життя і за щоденну громадянську чорну працю, а віддався цілковито — уявлінням і мріям. Карпатська Україна росте! От і все. А все інше — дурниця.

Ніхто не хоче слухати про буденщину, про те сіре життя, в якому ми живемо. Кожний шукає **за новинами,** і то обовязково за **„приємними".** Ось що пише про те Островський:

„Приємні новини" стали сьогодні наркотиком, без якого багатьом годі прожити. „Новинкомани" шукають їх, як морфіни чи кокаїни, щоб забути за дійсне життя й пожити мрією".

Це не булоб ще нещастям, якби в нас такий стан викликував енерґію до нової, творчої праці. Але в нас інакше:

„...У нас все навпаки, все перекидається на Бога, на добрих людей, на випадок, на долю, що має колись „усміхнутись" нам".

Та властива небезпека приходить тоді, коли станеться якесь нещастя. Коли доходять до нас самі „злі новини", як це ми переживаємо тепер, коли то доходять до нас вісти, що є сумніші одна від другої. Люди, що виховані в стані уявлінь і мрій, попадають у такому випадку в цілковиту розпуку. Вони зараз беруть усе за пропаще. Себе тим добивають та ще залякують інших.

Тут В. Островський, як досвідний громадянин, що має до діла з нашим селом, звертає увагу нашої інтеліґенції на одну дуже велику небезпеку. Він стверджує, що ота хвороба уявлінь і мрій зачинає переходити і на наші села, а перше чіпалася головно нашої інтеліґенції. А тут треба зрозуміти, що село не переносить легко таких великих потрясень, таких великих переходів від великих надій до великого упадку. Воно мусить задержувати рівновагу. Бо інакше, виховане на мріях, в часі катастрофи заломлюється і — пропадає для нашого народу. А докази цього вже є на Волині.

В нас в Америці є інші обставини. Але не можна сказати, щоб і тут ми не терпіли через мрійництво й уявління. Особливо, коли маємо на увазі тут роджене українське покоління, яке намагаємось підготовити до служби українській справі. Його часто підготовляємо „мрійництвом". Тому не диво, коли воно добачує в наших катастрофальних часто тільки нашу нездарність, а не вміє належно оцінити вияв нашої енерґії, завзяття і посвяти. Ось тому не перебираймо міри у захопленні, коли наш нарід щось осягає, але й не попадаймо в зневіру чи розпуку, не захитуймося, коли нас бє судьба. Не будьмо „дітьми" у розгляданні такої великої й складної справи, якою є справа визволення нашої нації.

ПОЛЬСЬКИЙ СЕНАТОР ПРО ПОЛЬСЬКУ ШКІЛЬНУ МОЛОДЬ

Від довгих літ польська молодь університетська, а навіть ґімназійна, виявляє свій „патріотизм" так, що час до часу нищить жидівські крамниці, а звичайно в осени (в листопаді) й українські склепи та установи. Крім того викидають із університетів і побивають студентів-жидів. Цеї осени побили і покололи ножами двох жидів-студентів і вони померли наслідком ран. Ніхто проти тих студентських „подвигів" не виступав, бо боявся. Боялися навіть і професори.

Вкінці виступив проти тих громил сенатор Бартель, професор львівської політехніки і бувший премієр.

Тому, що польські студенти займаються громленням жидів — говорив сенатор Бартель — не мають часу на науку. „Студіюють" замісць 4—5 літ навіть по 18 літ! Потім такий студент сідає до дипльому! Рівень середніх шкіл дуже низький. Ученики цікавляться спортом, акторками, фільмами. Вчаться лише жиди, або молодь фізично уломна. Фатальні наслідки дає наука у вселюдних школах. При іспиті до ґімназії завдали питання, „Хто є найбільшим поляком". Всі відповіли, що Пілсудський, одначе лише 17 процент вміли як-так пояснити, чому маршал Пілсудський найбільший поляк. Один відповів, що **Пілсудський тому найбільший, бо завдяки йому Польща прийняла християнство!**

Громадянська польська думка вже пробудилася — впевняє сенатор Бартель. Чи оловяні палиці, фосфор із вугля і летючки леґітимують до специяльних прав? Що якийсь час повторюються події, які можуть викликати найбільше обурення. Професор Бартель сам бачив у політехніці побитих жидів у калюжі крови, а побіч переходили польські студенти з цинічним усміхом. Ті студенти день передтим вернулися з прощі до чудотворного образу Божої Матері (мимоходом згадавши, цей образ вивіз із української церкви до Ченстохови Володислав Опольський). Не подарували навіть трупові. На похороні вояка-жида, удекорованого польською медалею „Віртуті Мілітарі", на якім був і професор Бартель, збезчестили представника польської армії. Домовину обкидали сплювачками з польського академічного дому.

Тому, що проф. Бартель відважився виступити проти „геройських" подвигів академиків ,яких назвав бандитами, академики уладжували перед його домом демонстрації, вкинули крізь вікно петарду й поширювали проти нього летючки, в яких м. і. говорили, що „який це чоловік професор Бартель, найкраще пізнати, в якім багні валявся — що був санаційним премієром.

Коли поліція одержала приказ перевести ревізію в польських академічних домах і в політехніці, знайшла там багато зброї, петард. Студенти поранили кільканацять поліцаїв. Заарештували 87 студентів. Студенти і далі робили по місті демонстрації, головно проти львівського городського старости, про якого писали в летючках, що його правління гірше, ніж барсельонського комуністичного уряду. Вкінці випустили на вулиці свиню, якій на шию завісили напис: „Староста Клімув".

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина друга.

(50)

— Я не в полоні, — відповів Кудеяр — мене освободив з неволі найясніший хан, твій володар, і коли його ханській милости подобалося почтити мене так, що посадив поруч себе за стіл, то як ти можеш докоряти мені полоном і неволею? Я чужий вам чоловік, але Бог дав мені таку ласку, що я послужив його ханській милости ліпше як всі ваші татари. Це сталось так по божій волі, що я чужий чоловік, оборонив вашого государя перед урядниками, а ви його не оборонили. А нині ви мені докоряєте неволею.

— Кудеяре, — сказав хан — я полюбив тебе; ти щирий і мудрий, як може бути лише правовірний. Ти спас мені життя і коли я пущу тебе до твого государя, котрий не хоче бути мені приятелем, то й ти поневолі станеш моїм неприятелем. Цього я не хочу. Лишися у мене. Прийми нашу правдиву віру; ти будеш найпершим чоловіком в моїм царстві.

— Не гнівайся, великий хане — сказав Кудеяр — я своєї віри не переміню і у тебе не останусь. Я чоловік простий і не учений. Най люди мудрі і розумні говорять після книг про віру, а я так думаю, що в якій вірі хто родився, в такій, знать Богові угодно, щоб він і проживав. Господь Бог один і той самий над нами і вами. Якому цареві присягав служити, так і служи та без потреби не відходи. Я не буду похожий на тих зрадників, від котрих тебе спас. В Москві не мало таких, що зі страху або з лакомства покинули вашу віру і приняли нашу... Щож, чи це гарно? Не хочу бути на них похожий.

— А ти думаєш, — сказав хан — що твій государ буде тобі вдячний за це, що ти мені спас життя? Ні. За це він буде лихий.

— Мій государ — сказав Кудеяр — праведний і милосердний; він нагородить мене за це. А хоч би після чиєїсь лукавої ради і не так сталося, то все таки ліпше мені перетерпіти це від свого законного государя, як покинути свою віру. Коли би я не був вірний Богові і свому государеві, то як би ти міг мені вірити.

— Щасливий твій государ, — сказав хан, — що у нього такі слуги? Ти просив дозволу вислати чолобитню до свого государя. У нас постановлено, не дозволяти нікому висилати людей у Москву, але я тобі не можу нічого відмовити, бо ти спас мені життя і царство. Пиши чолобитню. Позволю виправити післанця.

— Хорони тебе, Господи,— сказав Кудеяр — на многі літа! Боже, скріпи мир між найяснішим ханом і великим московським царем-государем!

Чолобитню виписав піддячий і її вислано післанцем, котрого виправив Нагий. Татари пильно розглядали, чи післанець не везе іншого письма від Нагого, але письма не знайшли. Татари забули, що післанець віз з собою в памяти це, чого вони шукали на папері. Висилка того післанця дуже придалася. Напад, устроєний мурзами не удався, і для того, бо русский післанець вспів забігти у Болхів і дати знати, що татари ідуть степом... Воєводи вспіли стягнути свої сили і відбити татарів.

Тимчасом з початком осени хан виїхав на лови в гори. Кудеяр був разом з ханом і їхав на прегарнім коні, дарованім йому від хана. Полювали найбільше на дикі кози, котрих було дуже багато в кримських горах, Ставали табором і розбивали шатра в ріжних місцях. Девлет-Ґірей поступаючи чим раз дальше на полудне, дійшов до моря і ставувши на березі, попав в такий захват, що зачав деклямувати про море, скали, могучість Алаха! Мурзи піднимали руки і очі до неба, немов одушевлені словами свого володаря, Девлет-Ґірея.

Вернувшися у Бакчисарай застав хан відповідь від московського государя. Іван Василевич рішучо відмовляв дати Казань синові кримського хана, замічаючи, що там вже замісць мечетів, християнські церкви; обіцяв дарунки, але під услівям, коли татари не будуть нападати країв московської держави; жалувався на останній напад доконаний татарами в околиці Болхова. Московський государ не запирався, що мурза Акмамбет знаходиться у нього, але повідомляв, що він приняв християнську віру і не можна його видати. Московський цар дізнавшися, що татари прогнані від Болхова, говорив з ханом відважніше; а хан з своєї сторони, довідався, що татари не тільки не принесли ніякої добичі з московської землі, але й вернулися в неладі — хопився знов давнього способу: заявляти московському государеві приязнь і по можности його обдирати.

(Далі буде).

З ДНЯ

ДИСКУСІЯ ПРО „ЄДНІСТЬ".

Справа національної єдности, це справа незвичайно великої ваги. Тому добре роблять ті, що підходять до неї з ріжних боків. До цеї справи підійшов зо свойого боку також д-р В. Ґалан, в статті „Єдність, чи чотирокутник смерти", в 81-ім числі „Свободи".

Він є погляду, що до єдности таки мусимо стреміти без огляду на те, чи наперед порозуміємося ідеольогічно. Він опрокидує попередну думку, висловлену в Свободі, що „єдність не осягається механічно, себто тим, що зійдуться проводники усіх партій і подадуть собі руки; тільки ідеольогічно, себто коли вони всі прийдуть до спільних висновків і плянів, до одних ідей".

ШТУЧНИЙ ВИТВІР.

Д-р В. Ґалан на це завважує: „Цей погляд правильний в нормальних відносинах, себто там, де народ живе й творить своє державне життя; де політичні партії є носіями поступу та державної організації. На еміґрації ці „ідеольогічні угрупування" це штучний витвір. Доказом цього можуть послужити „механічно" обєднані центральні комітети по найбільших осередках нашої еміґрації, які існують протягом довгих літ, а їх народна праця як під оглядом фінансових збірок так і національної пропаганди стократно більша як праця котрої небудь поодинокої ідеольогічної ґрупи".

ПОГЛЯД ЧАСОПИСУ „ЖІНКА".

На піддержання своїх думок д-р Ґалан подає ще такі слова з львівського жіночого журналу „Жінка":

„Існують часи і ситуації, коли партійні доктрини сходять на другий плян, коли всі ідеольогічні ріжниці стають другорядною річчю, коли мусять затихнути всі внутрішні спори і вся енергія національного організму мусить бути звернена на зовні. Знає такі хвилини історія державних і недержавних народів... Тоді політичні організації заключають з собою „громадянський мир". Ніхто не резиґнує зі своїх поглядів, не чинить насильства над своїм сумлінням, кожна політична група захоує і надалі свою ідеольогію, але всі сходяться разом на спільній платформі надрядности інтересів нації!"

НАША РОБОТА В АМЕРИЦІ.

Як було сказано, добре, що про це підносяться голоси дискусії. Це дуже важна справа і до її ядра можна дійти тільки шляхом розважної і мужньої дискусії. З тих то мотивів і ми відповідатимемо, все маючи на увазі, що й ми можимо помилятись.

Твердить д-р Ґалан, що на іміґрації „ідеольогічні угрупування це штучний витвір". По части воно правда. Алеж бо таким самим „штучним витвором" можнаб вважати і цілу українську суспільну роботу, а навіть зацікавлення старим краєм, його визвольними змаганнями. Органічно ми звязані з тутешнім життям, з тутешньою політикою, з тутешніми суспільними реформами. А старим краєм цікавимося не з „практичних" мотивів, тільки з чисто сентиментальних.

Коли ми всетаки те зацікавлення зробили аж так органічним, що для добра краю потворили цілі організації й ціле своє тутешнє громадське життя ведемо під кутом визволення старого краю, то й тутешні „ідеольогічні угрупування" не можемо називати „штучними".

Або ціле наше громадське життя, разом з ідеольогічними угрупуваннями є штучне, або одно і друге не є штучне.

Ми думаємо, що і одно і друге є природне і потрібне, тому не штучне.

ЩО Є „ІДЕОЛЬОГІЯ"?

„Ідеольогією" ми уважаємо цілість тих ідей, засад, вказівок, якою дана група думає дійти до своєї цілі. В нашім випадку найвища ціль це самостійна держава.

Націоналісти переконані, що шляхом національної солідарности і національного скуплення, а далі, геройським світоглядом і безнастанною революційною боротьбою, вони досягнуть цеї цілі. Соціялісти вірять, що гуманні всесвітні кличі, якими вони думають колись пересякти ціле людство, знищить на світі насильство, а заразом наше власне поневолення. Гетьманці думають, що право до проводу має добірна аристократична верства. А хто визволить наш нарід, того вони ясно не кажуть і звязують наше визволення з визволенням і духовим перерожденням „трех Русей". Група У.Н.Р. стоїть на становищі, що визволитись можемо по кавалках, не нараз; до того вони думають використати також Польщу. УНДО думає „пережити" всіх ворогів тим, що інтензивно скріплятимемо себе культурно, й економічно.

Є ще інші ідеольогічні угрупування. Та не йде нам тут про те, щоб їх усіх вичисляти. Згадали ми їх тільки побіжно, щоб виказати бодай в зарисах, що це ідеольогічні ріжниці та „партійні доктріни".

ДО ЧОГО ЦЕ СЛУЖИТЬ?

Ці „ідеольогії", як бачимо, це їх дороговкази, мапи, пляни, як дійти до наміченої цілі. Що вийде з того, якби всі наші партії і угрупування сказали: „Для загального добра знищимо всі ті наші пляни і дороговкази!" Чи вже від того, що вони знищать свої пляни вони конче підуть всі одним шляхом?

Ні. Це не поможе. Вони можуть піти одним шляхом лиш тоді, коли на місце знищених плянів створять якийсь один, спільний, і всі згодяться йти за тим новим пляном. Колиж вони тільки відречуться старих, а одного нового не набудуть, то вони тоді цілком зібються з дороги. А набути якийсь один плян, це тяжка процедура. Від десятків літ прямують до того наші угрупування шляхом пресі й дискусій, а не можуть на один плян погодитись.

„ПРИЩІПКА".

Це, що старокраєвий часопис „Жінка" також закликує до такої механічної „єдности", ще не доказує, що ця думка є правильна. Навпаки, воно доказує, що в краю жінки, що редагують згаданий часопис, дивляться на політичну ідеольогію не як на дороговказ, плян, мапу, тільки як на якусь окрасу, яку можна кожної хвилі викинути через вікно, або повісити десь в шафі на кілку і від того ні трошки не потерпить народна робота.

І виринає ще питання, які конкретні поняття вложити в слова „спільна плятформа надрядности інтересів нації", не видвигнувши якогось одного пляну, як тим інтересам служити.

ПРАКТИЧНІ ЗАВВАГИ.

Що механічна єдність не принесе добра ні суспільности, ні поодиноким організаціям, можна було наглядно переконатись з Стрілецької Громади в Америці. І там були проби за всяку ціну вдержати „єдність" і то серед таких елементів, які цілковито з собою ріжнились. Насильне „зединування" здушувало ідеольогічні вибухи, але заразом здушувало і роботу та спричинювало нидіння. Ради „згоди" всі тримали глибоко в кишені ідеольогічні пляни; у висліді жадного пляну не було.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО ПИШУТЬ З РІДНОЇ ЗЕМЛІ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ, ПОЛЬЩУ І ГІТЛЕРА.

Гром. П. Малицький з Брукліна прислав нам оригінального листа, який одержав його сусід з одного нашого місточка в Галичині від своєї дочки. Лист писаний робучою рукою. Передаємо дослівно те, що відноситься до загальної справи:

„Тепер у наших українських серцях страшний біль. Дуже тяжкий. І думаю, що Ви про те все дуже добре знаєте. Від осені аж дотепер раділи серця українців. А нині сльози ллються. І ллється стільки, що стало би на море. Але, що сльози лиються, то ще ніщо, але що сказати про кров, що її проляли наші Брати-Герої в Карпатській Україні, що так завзято боронили рідної землі. Це є доказ великої любови до своєї землі і до свого народу і доказ того, що вони хотіли свою землю освободити. А не могли, бо не мали на те сили і були на таке лихо приготовані. Знову чужі держави не є приятелями України, а лише її ворогами. Не дбають, щоб і цілий український нарід щез зі землі, коби тільки українська земля кормила тих душогубів, що нас так гноблять.

„І чому ми українці такі покривджені? Здавалось, що вже засвітило нам сонце. А воно знову згасло. Світить ворогам, а не нам. Чи це вже така наша доля, чи то така Божа воля?? Та ні. Ми таки віримо сильно і не тратимо надії, що по нашій пролятій крови виростуть нові сини України, а ця кров буде записувати в їх серцях любов до Вітчини. Смутно то все переживати, серед таких тяжких обставин. Але що зробимо? Ще нема сили, щоб можна було тому всьому опертись. А тут українцеві нічого не вільно. Не то щось діяти, але й говорити. Так тут у Польщі всьо змордоване, що опамятатись годі. Наші молоді хлопці, наш найкращий цвіт в тюрмах. Караються там у голоді й холоді. І там гинуть. Нема надії, щоб вернулись здоровими. Кожного дня тягнуть до тюрми нових. Щодня наповняють тюрми новими українськими жертвами. Була надія, що Гітлер обстане за українським народом. Тепер показується, що це неправда. Він робить тільки для інтересу свого народу, а за українцями його серце не болить. На Карпатській Україні було для нього замало користи, то й махнув на неї рукою. А чехи самі йому піддались. Видно, що тим задоволився. Але хто знає, що буде далі. Ніхто не знає, що він думає. Може й цілу Европу забере. Має силу, то може здобувати. А ми не маємо свободи, бо з усіх найслабші. Наша найкраща молодь, може яких десять тисяч, карається по польських тюрмах. Її вибивають поляки далі й тому стає нам чимраз гірше. Поляки дуже тішуться, що Карпатська Україна пропадає. Вони того так хотіли і помагали мадярам. Але то недовго потреває. І їм прийде кінець. Але що тепер наступить, то не знаємо. Теперішня політика в світі, то найбільший ворог нашого народу. Хто сильний, той іде вперед. Та покажеться пізніше, що з того вийде.

„Гітлєр як схоче Росію розбити чи Польщу зачіпити, то може те зробити без пролиття крови. Вони йому піддадуться, бо мають страх. А що нам буде, то буде.

„Я так думаю про брата Ярослава. Нема чутки про нього. Не знати, чи живий, чи вбили його вороги. Не бачу нікого з тих, що з ним знались. Всіх виарештували. Я сумніваюся, чи він живий. Ах та проклята політика! Не можна сказати чи написати, бо треба числитись з кожним словом.

„Дай Боже милосердний дочекатися кращої долі".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

АНСОНІЯ, КОНН.

Концерт Т. Шевченка.

Заходами злучених організацій святковано 19-го березня память батька України, Тараса Шевченка. Наповнена по береги Ліберти Галя, це був знак любови до поета. Правдива українська атмосфера, весела стріча знайомих, щирі поздоровлення, все це радувало душу присутніх. На екстраді виднів прибраний образ батька Тараса. На сцену виступив місцевий парох о. Олександер Ротко. Отвираючи свято він пояснив його вагу. Ми як живий нарід маємо, або мали, почетних людей, так, як інші народи. А що наш геній Тарас Шевченко це один з найбільших синів України, длятого ми нині віддаємо йому поклін.

Життя Шевченка від дитинства до смерти було повне терпінь. Але дух був сильний. Шевченко своїм сильним словом обєднував своїх, кликав до боротьби за волю; бо „в своїй хаті своя правда і сила і воля". Далі в маковім українськім строю виступив хор церкви св. ап. Петра і Павла. На чолі хору стояв диригент Роман Ґвоздевич. Програма концертова була багата і добре вишколена. Описувати кожну точку зосібна забере багато місця. Хіба можна сказати, що цей хор здобув собі широку популярність не тільки між своїми, але між чужими.

Відчит про життя Тараса Шевченка виголосив п. Олександер Мерещак. Бесідник в одногодиннім відчиті зясував ціле життя і працю батька Тараса, за що нагороджено гучними оплесками. О. Ол. Ротко завізвав присутних віддати честь борцям на Закарпатті, котрі по геройськи боролись за волю.

По скінченню концерту о. О. Ротко попросив про добровільні жертви на народну ціль.

Зложили: Анна Зборівська $2; по $1: Т. Захаревич, А. Концевич, Н. Тута, В. Вавро, М. Коцко, С. Богдан, М. Синявський, Р. Вовк, И. Маркович, О. Прийдун; дрібними жертвами $14.93; з вступу на концерт $36.75; Союз Українок жертвував $25; на листі зібрано чистого доходу $61.16. Разом $149.84. Розхід з концерту $9.98. Готівки осталося $139.86. Гроші Комітет вложив до банку.

Михайло Кривків, секр.

КОГОВЗ, Н. Й.

В память Т. Шевченка.

День 26. березня останеться памятним для нашої української громади, бо це перший раз українська молодь, зорганізована в церковнім хорі, взяла на себе обовязок урядити величавий концерт для віддання пошани найбільшому українському поетові Тарасові Шевченкові. Концерт, завдяки трудам молоді і стараниям провідників громади, відбувся надзвичайно удачно. Народу було дуже багато, бо прибули громадяни не тільки з Коговз, але й з околиці. Хорові точки дібрані відповідно до свята, виконав знамените церковний хор, під проводом учителя Мирона Сокільського. Тут належиться признання в першій лінії учителеви, котрий завдав собі чимало труду в цім солідного викінчення поодиноких точок, як рівнож і членам хору, котрі не жалували ні часу, ні труду, щоби вокальні точки добре опанувати. Длятого і не дивниця, що голоси гармонійно зливалися і робили на слухачів дуже миле враження. З солістів пані Мазуля — Ліберті дуже гарно відспівала два соля: „На улиці не весело" і „Утоптала стежку" в супроводі піяністки панни Ліни Драпальської. Соліст-тенор Володимир Гарднер, айриського походження, відспівав знаменито: „Ой Морозе Морозеньку" і „Минули літа молодії" в супроводі піяністки панни О. Зальопаної. Всі присутні чудувалися, що чужинець віддав знаменито зміст пісні, а крім того вимовляв українські слова надзвичайно виразно й чисто. Бездоганно вивязалась зі своїх музичних точок орхестра гром. Постоловських і дуети на скрипках двох малих школярів, а то Івана Ядноша і Стефана Постоловського. Хорові солісти: пані Мазуля, панна Михаляк, п. Петро Бачинський і Андрій Яднош виконали свої партії дуже удачно.

Концерт отворив місцевий парох о. М. Лисяк, вказуючи на Шевченка як на мученика за правду і волю українського народу і як на національного пророка, що вказує українському народові шлях до кращого майбутнього.

В дуже приступний і для всіх зрозумілий спосіб говорив про Шевченка д-р Лука Мишуга. Представив чувства, якими навіяні твори Шевченка, та зобразив ту чарівну силу генія, яка цілком переродила ввесь український нарід.

Після концерту на просьбу громадян д-р Мишуга забрав ще слово і говорив про Карпатську Україну та про політичне положення українського народу взагалі.

В англійській мові говорив про життя Шевченка один з місцевої молоді — Мирон Назарко. Він порівнав Шевченка з Лінколном, зазначуючи, що подібно як Лінколн так і Шевченко були ідейними речниками поневолених у їх змаганнях до волі й кращої долі.

Таких концертів і з подібною підготовкою здалосяб на будуче більше в нашій громаді, бо вони не тільки впливають додатно під взглядом моральним на громаду, але лишають по собі загальне вдоволення і признання. А найбільше потішаючим є обяв, що місцева українська молодь пораз перший взялася до такої важної праці і виявила велике заінтересування виконанням добірної й багатої програми святочного вечера.

Після концерту переведено збірку на політичних вязнів, а звіт жертводавців буде поміщений комітетом в „Свободі".

Щира дяка хай буде всім, що потрудилися коло заряджения такого свята як і численній публиці.

Українська мати в Карпатській Україні намагається врятувати життя свому синові, що його призначила мадярська дич на розстріл.

ДО БЕРЕЗИ.

Останніми днями лютого вивезли до місця відокремлення в Картузькій Березі 22-ох молодих українців.

Ахмед Абдула.

МРЯКА

Задзвонив телефон. Джек підняв слухавку, він ждав дзвінка.

— Вашій жінці вже не грозить небезпека — почувся з телефону голос доглядачки.

— А — дитина?

— Дівчинка. Така миленька, якої ви ще не бачили.

— Я зараз приходжу.

Минулої ночі вони просили його, щоб пішов до дому, бо його нервовість може зашкодити жінці. Та ось тепер він сходами наділ. Як знайшовся на вулиці, запримітив щось, що перед тим з схвилювання не впало йому в очі: густа мряка нависла над Лондоном наче сіро-біла хустка. Кобре — та слава Богу, санаторія була відси всього кілька домів далі. Та саме серед тих кількох домів Джек збився з дороги. Станув несподівано безпомічний, наче пропащий. Мряка проковтувала вулиці, доми, людей.

Джек задержев із переляку. Жінка — він мусів бачитися з жінкою — з дитиною! І він скрикнув у непрозору сіру порожню:

— Я мушу дістатися до санаторії святого Бернарда! Ах, чи не поміг би мені хто...

Тут простягнулася якась рука із кипучої мрячної стіни і почувся чийсь голос:

— Ходіть за мною! — Рука вела його — вліво... вправо... знову вліво. А потім знову почувся голос: — Це осьтут!

Джек побачив примарливі обриси великого будинку, двері відчинилися, із середини продіставалося тьмаве світло. Джек стояв уже на порозі, нараз іще раз обернувся, щось прийшло йому на думку, крім того хотів подякувати ввічливому незнайомому. Спитався у порожню:

— Скажіть, направду, як ви знайшли дорогу?

— Дуже просто — була відповідь — я сліпий.

Мегмет Акіф.

НАРҐІЛЯ

Раз на відпустці купив собі сержант Мустафа чудову нарґілю з посрібльованою закладкою посередині, з вужем довгим щонайменше на чотири стопи. Купив її в торговця старими річами, якого крамниці є обабіч великої базарної вулиці. Дивна була ця нарґіля. А саме хто закурив собі з цеї люльки в дванадцятій годині — а при тому дивився на жевріюче вугілля, на якому горів перський тютюн, або бодай придивлявся, як із посудини з ческого скла піднімалися повітряні бульки — цей, не прикладаючи до того рук, був багатий наче вірменські торговці кожухів, які живуть на островах перед містом.

А всеж хоч Мустафа придбав собі таку дивну люльку, не забагатів. Всенькє життя був бідний, старався, щоби його навчилися ходити військовою ходою, що зветься маршем. Своєю командою перекрикав купців, які недалеко від касарні вихвалювали свій крам. А пізніше, як і передтим, мусів сушити собі голову, як то господарювати тими кількома пястрами, що їх заслужив собі під червоним прапоровим сукном із зорею та півмісяцем.

Як там воно й не булоб: хай ніхто не насміхається з чудодійної сили нарґілі, хай не погорджує нею. То сам сержант винен був, що не став Мустафою беєм. Бо він ніколи не дбав про те, щоби пильнувати закурити опівночі, а в таку пізню годину спав уже твердим сном.

ВЗОРИ БІЛОРУСЬКИХ КРАЙОК І ТКАСИН.

Старанням білоруських жінок у Вильні вийшло з друку пять почтових карток (переписаних листівок-видокивок) з узорами білоруських крайок і ткацьких орнаментів. Головний склад цих карток у Книгарні „Погоня" у Вильні, Завальна 1.

ЦЕ БУВ ЇЇ ДІМ

Втікачі з Мадриду вертаються домів й застають, що їх дім був знищений бомбардуванням.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

КОГОС, Н. Й.
На народні цілі.

На вечірниці „Щедрий Вечір", влаштованім заходом місцевого відділу Укр. Чер. Хреста, ч. 29, зложили жертви по $2: Й. Білінський, О. Лесняк; по $10: Катерина Заблоцька, М. Сокільський, Т. Хоптяк, В. Коник, Іванна Жмуд, Анна Дзямба, Христина Дзямба, Пелагія Сенчук, М. Галатин, Павлина Жмуд з Олбані, Г. Недільський, П. Гавришенко, В. Сташко, Катерина Коник, Евдокія Афінович, Анна Ропицька, Анна Каспер, С. Каспер, Анна Гринчишин, Анна Дубас, Н. Заблоцький, П. Жмуд, Софія Білінська, Ксеня Бомба, Анна Юзенко, Й. Филяк, П. Кавка, С. Палка, В. Мадараш, Єва Сташко, Марія Купнір; по 50 ц.: К. Сенчук, Т. Магіловська, М. Чубак, А. Глушко, Наталія Глушко, Ю. Букий, І. Дзямба, Марія Дзямба, М. Назар, Розалія Баняк, Єва Колтко, Христина Чубак, Анастасія Кавч, Текля Михаляк, Февронія Шведа, Олена Кульчицька, Марія Щаршинович, Евфрозія Ядлош, Параскевія Глушко, Ольга Недільська, В. Партак, Марія Партак, С. Постоловський, Текля Постоловська, В. Любзянецький, Анастасія Любзянецька, Маланія Дерлиця, Ольга Мадаст, Люба Ялечко, Анна Коник, Гелена Коник, Ірина Поврозник, В. Дерлиця, В. Кульчицький, К. Вареница, Магда Вареница, Юлія Девунтак, Анастасія Шклярик, Юлія Пашкевич, Стефанія Бачинська, Олена Левкович, Марія Вайцович, Марія Филь, Катерина Филь, пані Стадник, В. Поврозник, Ольга Коник, Меланія Бачинська, Павлина Жмуд, Текля Поврозник, О. Геля, В. Ваганька; по 25 ц.: Розалія Коник, Евгенія Гончарик, Ольга Поврозник, Стефанія Коник, П. Ропицький, Анна Корінь, Антоніна Ковча.

Гроші переслані через Обєднання на такі цілі: на визвольну боротьбу $15; по $10: на Карпатську Україну, політичних вязнів, Рідну Школу; по $5: на сироти, інвалідів, матерям Біласа і Данилишина.

Управа 20. від. У. Ч. Х.

МАЙНЕРСВИЛ, ПА.
На жертви Карпатської України.

Отець Микола Струтинський переслав від себе через Обєднання $10 на ранених і втікачів з Карпатської України.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.
На політичних вязнів.

Підчас панахиди за Тараса Шевченка й Ольгу Басарабову, відправленої в укр. прав. церкві при Говп ав. отцем В. Дяковим, зібрано $12.50 на політичних вязнів, які вислано через Обєднання. Зложили по $1: М. Кость, пані Бродська, Яремків. Підчас панахиди стояли в однострях укр. січові стрільці і членкині Червоного Хреста. Вечором відбувся концерт-представлення. Програму виконав хор ім. Лисенка під проводом п. В. Роздільського. Святочну промову виголосив п. М. Довжинський, студент Богословя.

На визвольну боротьбу.

Підчас панахиди за бл. п. Петра Лисюка, сина місцевої української громадянки пані Лисюк, котрий виїхав на Карпатську Україну з припоручення Укр. Фільмового Товариства „Дніпро" й там в часі боротьби з мадярами згинув у Хусті — зібрано на визвольну боротьбу $21.50. Панахиду відправив о. В. Дяків, в місцевій укр. прав. церкві при Говп вул. Зложили: пані Лена Лисюк $5; по $1: Капелюх, о. В. Дяків, Яблонський, п. Яблонська, Ганьошин, пані Ганьошин, М. Кость, Яремків.

На інвалідів.

Підчас забави, влаштованої знакомими для пані Анни Гладкої з нагоди її уродин, зібрано $11.25. З того вислано через Обєднання $6.25 на українських інвалідів, а $5 на іншу ціль.

Михайло Качур.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
На жертви Закарпаття.

Відділ 204 У. Н. Союзу переслав через Обєднання $25 на ранених і втікачів з Карпатської України.

М. Близнак, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ.
На Рідну Школу.

В часі відчиту д-ра Василя Галича в Шікаго, на тему „Значіння козацької доби в історії України" переведено збірку, з якої лишилось чистого доходу $6.50. Їх пересслано через Обєднання на Рідну Школу.

Н. М. Буньо.

ШІКАГО, ІЛЛ.
На жертви Закарпаття.

Громадяни укр. прав. церкви, які болють душею з приводу тих подій, що зайшли на Карпатській Україні, зложили в церкві на Борясайд в квітну неділю $15.25 на ранених і утікачів з Карпатської України. Гроші вислано через Обєднання.

о. П. Ковальчик.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
На письменників.

Нюйорський бизнесмен п. Платон Стасюк переслав через Обєднання $26 на українських письменників.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.
На народні цілі.

Пані Агафія Бундзяк переслала через Обєднання як писанку на народні цілі $10, замісць желань на Великодні Свята. З того $5 призначено на визвольну боротьбу, а по $2.50 на інвалідів і Рідну Школу. Притім п. Бундзяк зазначує, що добре булоб, якби всі зложили тепер „писанку" на народні цілі, бо наш нарід тепер таких „писанок" дуже потребує.

ПЛЕНТАЄТЬСЯ, НАЧЕ ГОДЖА У ВЕРЕТІ.

Був чоловік і жінка. Бідні, обдерті. Чоловік був придурковатий, неповоротний, непорадний, не вмів собі порадити.

Сказала йому жінка: Що плентаєшся наче годжа (турецький священик) у вереті.

На другий день чоловік узяв верето, розіпняв його на чотирьох кілках і став ходити сюди й туди.

Вийшла жінка, побачила це тай каже:

— Що з тобою, чи ти з глуздів зсунувся?

— Та ти сказала, щоби я так робив.

— Та не так, лише збери, продай щонебудь, заколи і порозноси на продаж!

На другий день чоловік заколов найтовстішу телицю, порубав на кусні тай на кожну головку капусти кинув один кусень.

До рана собаки все поїли і розбіглися, остався лише один товстолезний чорний пес. Чоловік давай бити пса. Пес кинувся до муру та вирвав один камінь, аж тут заяснів горнець, повний дукатів.

Чоловік веселий каже жінці:

— Ось, жінко, пси заплатили за телицю, принеси кантар (міра, що містить 55 ока) хай зміряю.

Сусіди питаються:

— Звідкіля ти маєш дукати?

— Пси заплатили за мясо.

Тоді й вони зарізали телиці, розкинули по капусті, одначе дукатів нема. Стали клясти йому та щоб забирався зі села!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТ, Н. ДЖ. Місячний мітинг Бр. св. Володимира, від. 286., відбудеться в неділю, 16. квітня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 181-183 Фліт ул. З причини Великодних Свят наш мітинг перенесений. Просимо всіх членів прийти на мітинг і вирівняти свої залеглости. — В. Хомяк, предс.; Ст. Шимон, кас.; П. Зиканич, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Збори Бр. Вас. Великого, від. 364., відбудуться в неділю, 16. квітня, зараз по Службі Божій, в гали церковній. Тому, що справа дуже важна, то вимагається присутности кожного члена. Кожний член повинен принести свою вкладку на збори, бо по хатах колектувати не будеться. Хто не заплатить, то за нього більше посилати не будеться. Тож щоби не було нарікання. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. Місячний мітинг Бр. св. Петра і Павла, від. 102., відбудеться в неділю, 16. квітня, зараз по Сл. Божій, в гали, де звичайно. Кожний член повинен явитись і вирівняти свій довг, бо в противім разі буде суспендований. — Юрій Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; М. Бусько, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 75., відбудеться в неділю, 16. квітня, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі при Мартин і Мішиган. Тому, що галя буде занята, то проситься членів зійтись і поплатити свою належитість нагорі й тій самій гали. Напоминається довгуючих членів, щоби старались на мітингу заплатити свій довг, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. На минулих зборах ухвалено, щоби кожний член старався по можности сил приєднати бодай одного нового члена, бо це є фактом, що кожний член має своїх приятелів, знайомих, кумів і інших і можна навести тих добрих людей вписатись у члени У. Н. Союзу. Ано, побачимо, хто з членів буде перший! — В. Тарас, секр.

ЛОРЕЙН, О. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 50., відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 1. пополудні, в гали 2545 Іст 33. стр. Проситься членів прийти на збори, а хто не може або не хоче, то прошу хоч гроші принести начас, а не аж по першім. Гроші засилається перед 28. кожного місяця. Хто не заплатить на час, буде суспендований. Секретар більше по хатах ходити не буде. — М. Шемичик, секр.

БАЛТІМОР, МД. Місячні збори Бр. св. Тройці, від. 320., відбудуться в неділю, 16. квітня, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі, 3101 О'Донел ул. Проситься всіх членів прийти на означений час. — Г. Шулька, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Місячні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 338., відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 1. пополудні, в звичайнім місці. Просимо всіх членів прибути і по можности сплачувати довг за минулий рік і за цей, бо не можливо братськими грішми чиюсь полісу тримати. Не робіть так, як декотрі члени, що легковажать собі довги по 2 або 3 місяці, є приготовані до суспендовання, а приносять за один місяць, а той довг стоїть. Мусите заплатити або за довг будете суспендовані. За тих членів, котрі довгують до Братства, не висилаємо більше. Просимо родичів, котрі мають діти, як старші так і молодші, приведіть їх на збори, а ми їх впишемо до У. Н. Союзу. — Михайло Коваль, предс.; Ілько Фаль, кас.; Іван Адамів, секр.

ДЕНБУРИ, КОН. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 381., відбудуться в неділю, 16. квітня, в тій самій гали, 2 Робертсон ул., в годині 2:30 пополудні. На ті збори кожний член має прибути, бо маємо вирішити справу мітингової галі. — М. Маркевич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Звичайні місячні збори Тов. Любов, від. 45., відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 12. вполудне, в домі Тов. Ам. Горожан, 847 Н. Френклин ул. По причині, що цего року Тов. Любов уладжує свячене на 23. квітня, присутність кожного члена є конечна. Просимо членів зійтись начас, бо опісля не будемо мати місця, задля того, що інші тов. будуть занимати салю. — Уряд.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Квартальні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 349., відбудуться 16. квітня, в 2. годині пополудні, в Ліберті Гали. Проситься членів прибути на збори, бо будуть справоздання урядників і контрольорів. — Ілько Шегера, предс.; Дмитро Фидина, кас.; Микола Лісний, секр.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОН. З причини свят Воскресения Христового квартальні збори Б. св. Ів. Хрестителя, від. 138., відбудуться в неділю, 16. квітня, а не 9., як передше було пропоновано, — в гали церковній при Grove St., зараз після Богослуження. На порядку деннім, крім звичайних справ, буде справоздання приходів і розходів за минулих три місяці. Тому просимо, щоби всі члени були приявні на зборах. Тим способом оминеться всякі кари і непотрібні справоздання на наступних зборах. — Лука Сидорак, предс.; Денис Качмарик, кас.; Семен Кунікевич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 117., відбудуться в суботу, 15. квітня, в годині 8. ввечір, в гали під ч. 30 Іст 7. вул. Кожний член повинен явитися на ті збори, а хто має приятелів, знайомих або діти, котрі ще не є членами, хай приведе на збори й впише в члени до Тов. і У. Н. Союзу. Вступ вільний. Заразом пригадуємо всім довгуючим членам, щоби вирівняли свої довги, бо в противім разі будуть суспендовані. — С. Малярський, предс.; Т. Гнатів, кас.; Гр. Стефанишин, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Квартальний мітинг Бр. св. Василія Великого, від. 87., відбудеться 16. квітня, в гали парохіяльній, Ellicott Rd. Уряд здасть квартальне справоздання. Збори мають до полагодження і інші справи. — Олександер Костецький, предс.; Іван Окаль, кас.; Микола Трояновський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні звичайні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83., відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 2. пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Проситься членів прибути на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — С. Чорномаз, секр.

АМБРІДЖ, ПА. Місячний мітинг Бр. св. О. Николая, від. 276., відбудеться дня 16. квітня. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли залеглі довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Григорій Лазор, предс.; Мих. Фук, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 379., відбудуться у вівторок, 18. квітня, в годині 7:30 вечором, в церковній гали св. О. Николая при Оклей і Райс ул. Проситься членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Також проситься довгуючих членів прийти та вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. Рівнож проситься членів, щоби кожний член старався привести зо собою нових кандидатів до У. Н. Союзу. Кожний обовязково повинен старатися придбати нових членів, щоби до Нового Року збільшити наш відділ у двоє, а це дуже легко зробити, якщо усі члени спільно до цего так святого діла візьмуться. — Томас Подола, предс.; Василь Пилипів, кас.; Андрій Боднарчук, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Квартальні збори Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94., відбудуться в суботу, 15. квітня, в годині 7:30 вечором, в Укр. Хаті, 2240 Грейлінг ул. Маємо багато справ до полагодження. Буде справоздання фін. секр. і контр. комісії за перший квартал. Тому проситься всіх членів прийти на ці збори. Не треба казати, що без мене там обійдеться, бо як ми так усі скажемо, то нам не треба нікому приходити на збори. Зборами повинен кожний член інтересуватися, коли почуває себе дійсним членом. Ану, члени, будьте так добрі і прийдіть на ті збори всі, як один! Тим ви докажете, що ви інтересуєтеся своєю організацією, як Тов., так У. Н. С. Ми повинні бути горді, що ми належимо до такої організації, як У. Н. Союз. Тому кожний українець і українка, як старший, так і малий, повинен належати до У. Н. Союзу. — М. Шаран, секр.

Наші діти.

— Мамо, я приніс тобі муху, зроби мені з неї слоня.

— Не можу цього зробити, дитино.

— А батько говорить, що ти все це робиш.

ЩО ЗНАЧИТЬ ДЛЯ ЖІНОК ПРИНАДНІСТЬ

Жінка, яка має принаду, притягає не лише мужчину, але й жінок. „Яка чарівна дівчина" (чи жінка) — чуємо нераз про жінку, що не має ані надто гарних рис обличчя, ані надто гарної фігури, а нераз має навіть і досить значні фізичні хиби. Власне ця принада, чи як анґлійці кажуть „чарм" все була найліпшою жіночою зброєю та лишається нею надалі.

Чим же властиво є ця принада? — Тяжко її зясувати, але бажає її мати кожна жінка. Це її особиста принадливість. Принада як радіо — не треба його забогато, але можна ним осягнути багато. Принада може бути в усміху, в погляді, в голосі, в поведінці. Принада є великий дар природи і та, що її має є щасливою людиною.

Дуже часто принаду уважають тим самим, що сили особистости. Але це не вірно. Дуже часто людина з великою персональністю є дуже мало привабливою.

Чи можна принаду придбати або виробити? — Подекуди так, але це не дається легко. Ніколи не буде дійсно привабливим той, хто ввесь час думає, щоб таким бути. Дійсно принадною саме є та жінка, яка є природна в своїй поведінці.

Основою принадливости є увага і пошана до кожної людини, з якою вона має до діла. Не значить це, що треба зріктися власних засад і поглядів, але треба тільки деякого такту, щоб вислухати чужу думку для оборони своєї. Якщо будемо вічно когось обмовляти чи критикувати, то напевно не будемо ні для нікого принадними.

Жінка, яка вживає гострих чи „перчених" висловів нехай не претендує на принадність. Якщо хочемо надбати принаду, то мусимо постійно слідити за собою: своїми рухами, мовою, поглядами. До того належить також і наш зверхній вигляд. Мусимо пильнувати, щоб усе було на своєму місці і чисто убраними — хоч часом навіть дуже скромно, щоб наша зачіска, наші руки та наша обува усе були в порядку — бо зовнішність і одежа це перші наші візитові картки.

Принадлива жінка осягає все успіх, дебто не було, чи в уряді, чи в торговлі, чи в спортах, але при тому все мусить залишитися „жіноча". До привабливости належить також дотеп і гумор, але коли вони на місці.

Жінка, що свіжо, здорово виглядає, весела і привітна, що вміє відповідно поставитись до хиб і слабощів в інших є на найліпшій дорозі, щоб придбати отої принади, що відчинить її богато сердець і дверей до ріжних можливостей.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (79)

Геркуф, бувший жрець атарців, відшукав вихід і почав обережно ним прокрадатись, ведучи за собою решту товариства. Вони йшли якийсь час вогкими підземельними хідниками, в яких було цілковито темно. А коли вони вийшли з підземелля Гелена глибоко віддотхнула і радісно сказала: „Як радісно бути знов на волі!" Та радість її ще була дуже передчасна.

Цілу ніч продирались наші втікачі крізь яруги і скали, нарешті почало світати. Це навіяло нову охоту на них. Та в тім Гелена затрівожено заговорила: „Я чую якісь голоси". Всі зупинились і почали напружено наслухувати. „Так, це атарці, потвердив Геркуф і додав: „Чимскорше зійдім із шляху і заховаймося". Вони це скоро виконали.

За кілька хвилин надійшла погоня атарців. Атарці вдивлялись в сліди і один із них завважив: „Це сліди свіжі. Вони мусять бути десь тут". Вони почали йти за слідами, крок за кроком в тому напрямку, в якім сховались наші утікачі. Це було очевидне, що вони мусять дійти до місця, де ті були сховані. Якби утікачі це знали, то може рятувалисяб зтечею.

Але вони стояли спокійно на місці з тим переконанням, що може атарці відійдуть. Та ні. Атарці віднайшли їх. Видавши зо себе радісні окрики вони пустили в напрямку утікачів кілька спис. Гелена, Лявак і Брайен стояли на місці. Вони знали, що не втечуть. То й навіть не пробували цього. Атарці тепер окружили їх зо всіх сторін.